

GEOSITES	Leersumseveld e.o.	
Hotspots	Leersumseveld, Breeveen, Ginkelse Duinen	
Korte omschrijving	Gevarieerd landschap van bos, duinen, heide, natuurlijk grasland en vennen. Verstoven denkzandterras met langgerekte uitgeveende vennenlaagte. In de omgeving door opgaande begroeiing vastgelegde reliëfrijke windvormingen en nog actieve verstuingen van dekzandterras op smeltwaterafzettingen. Geomorfologisch en ecologisch interessant.	

LANDSCHAPSTYPE	ZAND landschap	VEEN landschap	RIVIER landschap	ZEEKLEI landschap
-----------------------	-------------------	-------------------	---------------------	----------------------

WAARDEN:	
Geo vormingsperiode	
geologisch	Een breed, laaggelegen terras van jonge smeltwater- en windafzettingen. De smeltwaterafzettingen dateren grotendeels uit de voorlaatste ijstijd. Het dekzand is afkomstig van vroegere riviervlakten en de drooggevallen Noordzee gedurende de laatste ijstijd.
geomorfologisch	In een zuidwest-noordoostgerichte uitblazingslaagte ontstonden plassen waarin veenvorming optrad. In de 19 ^e eeuw is het veen afgegraven en werden de plassen uitgeveend. Aan de zuidoostkant van het Leersumse veld ligt langs de hoge stuwwal een sterk verstoven terras met dekzanden en smeltwaterafzettingen (Ginkelse Duinen). Sinds het begin van de bronstijd werd dit gebied rijp voor verstuing als gevolg van ontbossing en overbegrazing en later door plaggensteken t.b.v. het omringende agrarische cultuurland. In de 19 ^e eeuw werden de stuifzanden weer grotendeels bebost. In het gebied liggen stuifduinen en -klifjes, ondiepe terreindepressies en markante hoogten.
hydrologisch	Infiltratiegebied Heuvelrug. Schijngrondwaterspiegel van de plassenlaagte, waarbij inzijgend regenwater functioneert als grondwater. Dit is het gevolg van water-ondoorlatende venige lagen en oude podzolprofielen.
Cultuur Historisch	
cultuur algemeen (architectuur, landinrichting e.a.)	Ginkel (<i>Villa Gengiloe</i>) wordt al genoemd in het jaar 777 en was in bezit van de Abdij van Fulda. Reeds in de vroege middeleeuwen werd daar recht gesproken door de Schepenbank van het gerecht Ginkel. Het kleine buurtschap Ginkel werd in 1634 een <i>Hoge Heerlijkheid</i> met bevoegdheid tot rechtspraak in lijfstraffelijke zaken (hoge jurisdictie). Een Gerechtshof uit die tijd voor de aankondigingen (plakkaten) voor een gerecht is nog aanwezig (omtrek stam 6 meter). Verder rijksmonument Boerderij De Ginkel, gebouwd in 1857/1858 en voordien genoemd in 1682. Het noorden en oosten van het gehele gebied was vroeger een overgang van graasgronden naar agrarisch cultuurland. In de bossen liggen nog overblijfselen van greppels en wallen als markering van de vroegere bestuurlijke grenzen en landbouwpercelen. In het noorden werd het gebied ontgonnen vanuit het buurtschap Altena. In het westen zijn een statige eiken-lindenlaan en oude rodondendron-struiken bewaard gebleven van een vroegere buitenplaats (1911).
archeologisch	Enkele grote prehistorische grafheuvels aan de westkant van Breeveen en het Leersumse Veld. In de omgeving van het Kors Paterpad in een vlak terreingedeelte restanten van een prehistorische raatakker.
infrastructureel	Historische interlokale wegen: Utrechtse Baan: een verbindingsweg tussen de Darthuiserpoort ('t Gat in de Berg, oude hessenweg) langs de zuidoostelijke hoge stuwwal naar de Scherpenzeelseweg; Heulweg tussen Leersumse Veld en Ginkelse Duinen; Haarweg tussen Maarsbergen en buurtschap De Haar.
militair	In Breeveen loopgraven uit 2 ^e Wereldoorlog. Een groot deel van Ginkelse Duinen was vroeger militair oefenterrein.
immaterieel	

Natuur	
landschap	Gevarieerd landschap van bos, duinen, heide, natuurlijk grasland en uitgeveende vennen. Leersumse veld: verstoven denkzandterras met langgerekte vennenlaagte en vlak terrein. De 3 vennen zijn gescheiden door smalle stroken grond. Zuidoostelijk daarvan Ginkelse Duinen (Landgoed Ginkelduin): reliëfrijke gebiedsdelen met grotendeels door opgaande begroeiing vastgelegde reliëfrijke windvormingen van verschillende ouderdom. Zuidelijk Breeveen: vooral heidegebied met een ondiepe vochtige laagte en hoger gelegen oude (wind)zandruggetjes die in historische tijd deels zijn verstoven.
ecosysteem	Een variatie aan pioniersbegroeiing en fauna door de afwisseling van bodemopbouw en de variatie van vastgelegde en deels nog actieve verstuingen. Zeldzame en kwetsbare vegetatie flora in en rondom de plassen.
Betekenis	
wetenschappelijk	Bestudering van actieve en historische processen van natuurontwikkeling en de invloeden daarop. Geomorfologisch interessant is het nog niet begrepen voorkomen van kronkelende walletjes in sommige beboste stuifzanden.
educatief	Bezoekerscentrum SBB en vogelhut; excursies, informatie, bebording, wandelroutes, natuurplein en geopaden.
recreatief / toeristisch	Afwisselend wandelgebied. Voorzieningen voor dag- en verblijfsrecreatie in het zuidelijk en oostelijk aangrenzende gebied. Op Breeveen ruiterspaden en mountainbike route. Na enkele dagen vorst al snel natuurlijk schaatsgebied. Van 1911 tot 1970 was de westelijke plas van het Leersumseveld in gebruik als natuurplein.
economisch	
Niveau	
internationaal	
nationaal	Mooi voorbeeld van een aan weerskanten tussen hoge stuwwallen gelegen breed, laag terras van jonge smeltwater- en windafzettingen met daarop een uitgestrekte vennenlaagte met omringende bossen, heiden en grotendeels vastgelegde zandverstuivingen.
regionaal / lokaal	Idem.
Beheertype	
bescherming	Natuurnetwerk Nederland; grotendeels provinciaal gebied van Aardkundige Waarde (exclusief Breeveen).
duurzame ontwikkeling	Beschermde natuurgebied, duurzaam beheer (Leersumseveld, Breeveen, Hoge Ginkel)
bedreiging(en)	Verdroging, dichtgroeien en betreding. Beheer door inlaten van grondwater in de oostelijke plas en periodiek schonen van de plassen; zonerings van toegankelijkheid; beheer door Piëmontezers bergkoeien en schapen; introductie van linden voor bodemverbetering.

Achtergrondinformatie o.m.:

- Aardkundige waarden in de provincie Utrecht, Drs. A.A. Bronbacher en Drs. W. Hoogendoorn, 1997
- Provinciale beschrijvingen Gebieden van Aardkundige Waarden Leersumse Veld en Ginkelse Duinen
- Geopad 73: Het Breeveen bij Leersum
- Geopad 74: Het Kors Paterpad e.o. bij Leersum
- Geopad 130: Het Leersumse Veld
- Geopad 131: De Ginkelse Duinen bij Leersum,
- Landschap lezen in het Leersumse Veld, SBB
- Tastbare Tijd, Cultuurhistorische Atlas van de provincie Utrecht, Roland Blijdenstijn
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- IVN Veenendaal-Rhenen
- Landschap Erfgoed Utrecht